

Broj: 01-50-4-986- 21/20

Sarajevo, 8. 12. 2020.

ČLANU

PRIVREMENE ISTRAŽNE KOMISIJE PREDSTAVNIČKOG DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH ZA UTVRĐIVANJE STANJA U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA BiH

**Damiru Arnautu, Zukanu Helezu, Mirjani Marinković-Lepić, Zlatanu Begiću, Almi Čolo,
Draganu Mektiću, Branislavu Borenoviću i Miri Pekić**

Na osnovu člana 35. st. (1) i (2) Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 i 26/20), zaključka s 2. hitne sjednice Predstavničkog doma o formiranju Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama BiH, održane 14. 6. i 26. 6. 2019, i zaključka o potvrđivanju imenovanja članova Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama BiH, usvojenog na 8. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 15. 5, 19. 5. i 20. 5. 2020, sazivam **21. sjednicu Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama BiH (u daljnjem tekstu: Privremena istražna komisija).**

Sjednica će biti održana **u utorak, 15. 12. 2020**, u zgradi Parlamentarne skupštine BiH, u **sali 1. / II sprat**, s početkom u **13 sati**.

Za sjednicu predlažem sljedeći

DNEVNI RED

1. Usvajanje zapisnika 19. i 20. sjednice;
2. Saslušanje svjedoka sudije Božidarke Dodik – Vrhovni sud Federacije BiH;
3. Tekuća pitanja.

Pozivamo Vas da sjednici obavezno prisustvujete.

U slučaju potrebe, možete kontaktirati Ured sekretara Privremene istražne komisije na broj telefona: 033 286 068 ili na e-mail adresu: igor.bajic@parlament.ba ili sonja.abdulovski@parlament.ba.

S poštovanjem,

**Predsjedavajući Privremene istražne komisije
Damir Arnaut**

Dostaviti:

- članovima
- a/a

Broj: 01-50-4-986-2120

Sarajevo, 15. 12. 2020.

ZAPISNIK

21. sjednice Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama BiH

Sjednica Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Komisija) održana je 15. 12. 2020, s početkom u 13 sati.

Sjednici su prisustvovali članovi Komisije: Damir Arnaut, Branislav Borenović, Alma Čolo, Zlatan Begić, Mira Pekić i Dragan Mektić.

Sjednici nisu prisustvovali članovi Komisije Zukan Helez i Mirjana Marinković - Lepić.

Sjednici su, također, prisustvovali: Zoran Brkić iz Sektora za odnose s javnošću, Igor Bajić, sekretar Komisije, te predstavnici medija.

Komisija je jednoglasno usvojila sljedeći

DNEVNI RED

1. Usvajanje zapisnika 19. i 20. sjednice;
2. Saslušanje svjedokinje sutkinje Božidarke Dodik – Vrhovni sud Federacije BiH;
3. Tekuća pitanja.

Ad. 1. Usvajanje Zapisnika 19. i 20. sjednice

Zapisnici 19. i 20. sjednice jednoglasno su usvojeni.

Ad. 2. Saslušanje svjedokinje pred Privremenom istražnom komisijom sutkinje Božidarke Dodik – Vrhovni sud Federacije BiH

Sutkinja Vrhovnog suda Federacije BiH je u svjedočenju pred članovima Privremene istražne komisije iznijela svoje viđenje o stanju u pravosuđu BiH, te istaknula nekoliko bitnih činjenica koje se odnose na trenutno stanje i eventualno poboljšanje stanja u pravosuđu BiH.

Sutkinja Dodik istakla je problem odvojenosti Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH od stručne zajednice i od pravosudnih institucija te kazala da taj proces progresivno napreduje.

Ovakvo stanje ugrožava integritet VSTVBiH kao regulatornog tijela za rad pravosudnih institucija u Bosni i Hercegovini.

Imenovanje sudija i rukovodećih kadrova u pravosudnim institucijama istaknuto je kao još jedan od problema u radu pravosuđa. Sutkinja Vrhovnog suda Federacije BiH smatra da nekompetentni kadrovi koji su imenovani za poslove koje trebaju obavljati prouzrokuju nepovjerenje javnosti u rad pravosudnih organa.

Poseban problem predstavlja odnos medija i pravosudnih institucija. Kazala je da sudovi nisu dovoljno transparentni u svom radu, ali i da mediji često nastupaju senzacionalistički, a ne po principima medijske profesije.

Problem u radu sudova i tužilaštava predstavlja i različitost pravila o normiranju rada sudija i tužilaca, prestanak važenja pravnog akta o ocjenjivanju rada sudija i tužilaca te trajanje mandata predsjednika sudova i glavnih tužilaca.

Kao jedan od problema sutkinja Božidarka Dodik naglasila je pitanje opredijeljenosti BiH kao države da se bori protiv korupcije i organiziranog kriminala. Istakla je da u Federaciji BiH, nažalost, postojeći zakon o borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala iz 2014. godine još nije u primjeni.

Sutkinja Vrhovnog suda Federacije BiH Božidarka Dodik u svom svjedočenju osvrnula se i na pitanje strukovnih udruženja sudija i tužilaca, uspostave odjela za borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije, pitanja sukoba interesa članova VSTV-a, kao i pitanja povrede njihove dužnosti.

Po okončanju saslušanja svjedoka, članovi Privremene istražne komisije izrazili su, između ostalog, interesovanje koje zakonske propise je potrebno izmjeniti s ciljem efikasnijeg rada pravosuđa u BiH i vraćanja njegovog integriteta, te na koji način je moguće urediti pitanje ocjene stručnosti osoba koje rade u pravosudnim institucijama, odnosno ocjene kvaliteta rada sudija na sudovima nižih sudskih instanci.

Saslušanje svjedoka u cijelosti sadržano je u neautoriziranom transkriptu tonskog zapisa sjednice koji je sastavni dio ovog zapisnika.

Ad. 3. Tekuća pitanja

Privremena istražna komisija jednoglasno je usvojila sljedeće zaključke:

1. Od nadležnih službi Sekretarijata PSBiH traži se da postave tonske zapise svih sjednica Komisije na veb-stranicu Parlamentarne skupštine BiH i da nastave postavljati tonske zapise svih budućih sjednica Privremene istražne komisije.
2. Uredu disciplinskog tužioca dostavlja se dopis sudije Osnovnog suda Brčko Distrikta BiH Nedeljka Tabakovića na daljnje postupanje, kao i kopija priloga iz navedenog dopisa.

3. Od Ureda disciplinskog tužioca traži se informacija o postupanju po ranije donesenim zaključcima Privremene istražne komisije.

Sjednica Komisije završena je u 15.20 sati.

Sekretar
Privremene istražne komisije
Igor Bajić

Predsjedavajući
Privremene istražne komisije
Damir Arnaut

NEAUTORIZIRAN TRANSKRIPT

21. SJEDNICE PRIVREMENE ISTRAŽNE KOMISIJE PREDSTAVNI KOG DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE ZA UTVR IVANJE STANJAU PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA BiH održane 15.12.2020. godine

PREDSJEDAVAJU I

DAMIR ARNAUT

Hvala veliko, da budemo u skladu sa Poslovníkom ja otvar 21. sjednicu Privremene istražne komisije. Konstujem da u ovom trenutku nemamo kvoruma. Gospodin Borenovi i još neki su najavili kratko kašnjenje, tako da u skladu sa Poslovníkom sada dajem pauzu dok ne osiguramo kvorum. Zna i imat emo kvorum samo formalno radi poslovni kih odredbi da se ispoštuje.

Otvorio sam ve dvadeset prvu sjednicu. Imali smo pauzu sad je kvorum osiguran. Konstatujem da imamo kvorum za rad. Odsustvo su opravdali gospodin Helez i gospo a Marinkovi -Lepi . Za današnju sjednicu dobili ste predloženi dnevni red sa tri ta ke:

Dnevni ired

1. Usvajanje zapisnika sa 19. i 20. sjednice,
2. Salušanje svjedoka svjedoka sudije Božidarke Dodik s Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine. Dobar dan, hvala vam što ste došli.
3. Teku a pitanja.

Otvaram raspravu o dnevnom redu. Nema prijavljenih tako da u skladu sa Poslovníkom konstatujem da je dnevni red kako je predložen usvojen. Prelazimo na ta ku 1. dnevnog reda: usvajanje zapisnika sa 19. i 20. sjednice.

Ad.1.

DAMIR ARNAUT

Dobili ste nacрте zapisnika. Otvaram raspravu o zapisniku sa 19. sjednice. Nema prijavljenih. Stavljам zapisnik 19-te sjednice na glasanje. Ko je za? Usvojeno jednoglasno. Dvadeseta sjednica, otvaram raspravu. Nema prijavljenih, 20-ta. sjednica ko je za? Usvojeno jednoglasno.

Zaklju ili smo ta ku jedan dnevonog reda. Prelazimo na ta ku dva saslušanje svejdoka sutkinje Božidarke Dodik, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine. Sutkinjo Dodik, hvala vam što se odazvali na poziv Komisije te time iskazali saradnju sa Komisijom. U skladu sa ustaljenom praksom ove Komisije ja u vas zamoliti da date uvodno obra anje o vašem vi enju stanja pravosu a u Bosnii Hercegovini sa eventualnim prijedlozima za poboljšanje tog stanja, uzimaju i u obzir mandat Komisije i nakon toga emo otvoriti raspravu tokom koje e lanovi Komisije biti u mogu nosti da vam postavljaju pitanja. Hvala vam još jednom na odzivu i izvolite.

BOŽIDARKA DODIK

Dobar dan svima, ja se Komisiji zahvaljujem na pozivu, mada sudije obično imaju nelagodu kada su u pitanju ove stvari ali ja smatram da smo, nekao trebalo bi da smo u službi istog cijlja jer u kona nici se radi zaista u interesu građana ove države. Ja nisam radila neku posebnu pripremu za ovo svjedo enje obzirom da nisam ni dobila zahtjev u kojem pravcu zapravo bih trebala da se izjašnjavam. Stavila sam na papir taj neki svoj koncept, recimo četiri ključne stvari za koje smatram da bi ih trebalo spomenuti, a kažem vam s obzirom da nisam imala nekakvu posebnu pripremu vi slobodno ukoliko ja otegnem puno sa nekom od ovih tema mene prekinite, postavite pitanje, dajte svoj komentar. Zbog čega? Zato što ove sve četiri stvari, moglo bi se o njima zaista pri čitati danima pa ukoliko negdje u nekom momentu smatrate da sam se previše zadržala vi mene slobodno vratite na temu. Ja u vam re čićem bih ja to konkretno govorila, eto onako najkra e što mogu. Zna i prvo pitanje je pitanje VSTV-a, drugo pitanje povjerenje odnosno nepovjerenje javnost u rad pravosu a, tre e pitanje sami sudovi, šta to predstavlja problem sa nivoa sudova i etvrto je pitanje zakonodavne aktivnosti.

Po čela bih jel sa pitanjima VSTV-a ono što ve svi znamo da je ve jako dugo vremena u javnosti prisutno niz problema u kojima se jel kao srž pojavljuje određene stvari koje se dešavaju u VSTV-u. Ono što je evidentno ja sad govorim isključivo iz pozicije nekoga ko je dio pravosudnog sistema, je odvojenost od VSTV od stru ne zajednice. To se desilo, ne zna kako, ali se desilo podavno i to ide progresivno, sve je ve a i ve a odvojenost od stru ne zajednice i onih konkretnih zahtjeva koje

poti u od strane zajednice, a koji se od strane VSTV-a ne rješavaju. Upitan je, zna i upitan je i integritet i odgovornost pojedinih članova vijeća i upitna je odgovornost VSTV-a kao tijela. A evo sad pokušati to malo to da pojasnim. Kad su u pitanju sudije, koji su članovi VSTV-a, ja smao mogu da govorim o onom segmentu iz kojeg ja dolazim, oni su birani, zna i mi ih biramo i trebalo bi na neki način da su to predstavnici sudova iz kojih su birani, ne u smislu delagata, ne u smislu davanja direktiva, ali u smislu nekih povratnih informacija koje su nama potrebne o tome šta se dešava u VSTV-u. Međutim nekako se desi, ne znam zbog čega, da u nekom momentu sudovi, ovo sada generalno govorim, naravno da nije u svakom sudu isto, ostaju uskraćeni za informacije o tome šta se dešava u VSTV-u o pitanjima koja su neposredno vezana za rad sudova. Ja u evo navesti par konkretnih pitanja kada je u pitanju Vrhovni sud Federacije. Mi već niz godina pokušavamo da skrenemo pažnju VSTV-a na probleme sa kojima se suočava Vrhovni sud, a koji se odnose, ja u se sad opet suziti na odjeljenje iz kojeg dolazim, Krivično odjeljenje Vrhovnog suda, ne moram posebno objašnjavati koja je važnost rada tog odjeljenja u smislu bagovremenog i efikasnog procesuiranja najsloženijih predmeta uključujući i predmete korupcije. Dešava se, zna i to, da se Vrhovni sud obraća VSTV-u, da urgira na svoje dopise, a da od VSTV-a ne dobiva informacije, dakle potpuno jedan ignorantski stav kada je u pitanju, mogu ja govoriti o konkretnim zahtjevima ali možda će to oduzeti puno vremena. Možemo se vratiti na to ako vas bude zanimalo, zna i ovo sada iznosim samo kao jedan od segmenata, zna i suština je u nedostatku komunikacije, dovoljnog nivoa komunikacije koja bi omogućila da se sudovima osigura ono što im je zaista potrebno. Nije to samo pitanje norme koja je zaista kad smo mi u pitanju nerealno postavljena nego i niz nekih drugih stvari koji iz toga proizilaze, a koja se iz toga direktno odražavaju na efikasnost. U vezi tim je sljedeće pitanje, pitanje imenovanja. Nešto što je osnovni i prioritetni zadatak VSTV nekako je posljednjim godinama došlo potpuno u sekundarni plan i nejasno je zbog čega se to dešava. Zna i osnovno što sudovima treba je kapacitiranost da se onog momenta kada jedan sudija ode u penziju spreman sudija čeka da zauzme njegovo mjesto jer sav raspon koji se dešava između toga, da vam fali samo jedan sudija, a ne više, odmah automatski se odražava na efikasnost rada. I mislim da je to sasvim logično ne moram pretpostavljam ni posebno pojašnjavati. Sljedeće pitanje koje je dalje vezano za imenovanja je imenovanje rukovodnih kadrova. Opet se vraćam na Vrhovni sud Federacije. Mi imamo zaista tu situaciju da nam je predsjednik otišao u penziju u februaru ove godine, da još uvijek nemamo izbora novog predsjednika i naravno da je to faktor koji u bitnoj mjeri utiče na rad Suda, imamo mi VD-a, naravno, ali jasno vam je da, da ne e

v.d. niti može u tom punom kapacitetu obavljati poslove predsjednika suda kako bi to trebalo jel da smo dali predsjednika suda koji bi bio u nekakvom razumnom vremenu imenovan. Rezlutat, zna i i dalje sam na imenovanjima, pa sam evo spomenula nekoliko stvari, jedno je pitanje te sporosti odnosno nekako odmicanje tog dijela, uklju uju i i ova imenovanja rukovodnih, a sljede e što ja vidim kao problemati no je rezultat imenovanja. Mi nažalost imamo takvu situaciju u pravosu u, a ja sad govorim sa aspekta sudije drugostepenog suda, koji ima pred sobom predmete koji stižu sa kantonalnih sudova, da zna i, zaista kod odre enog broja sudija, dedovoljnu stru nost za obavljanje posla kojim se bave pa ak mislim da je bilo situacija i imenovanja u Vrhovni sud za koja ja znam i sada o tome ne mogu da govori, osoba koje nisu zreli bili za tu poziciju. E kako se to sad može desiti, za i kako je mogu a da na Vrhovni sud do e sudija koji nije sposoban da radi taj posao, kako je mogu e da u kantonalni sud bude imenovan sudija koji, iz ije presude se jasno iš itav da ne vlada osnovni postulatima krivi nog prav? Zna i sve to vodi ovom drugom o emu sam htela da govorim. Zna i sad se postavlja pitanje povjerenja odnosno nepovjerenja u rad pravosu a. Kako nam se može desiti da budu imenovane sudije na pozicije u kojima, na kojima je evidentno da ih oni ne mogu stu no obavljati, kako i na koji na in smo došli do toga. Meni, se name e logi an zaklju ak da nešto u sistemu imenovanja nije kako treba. Da li je to postupak provjere znanja, da li je to postupak provjere integriteta ili ne znam, da li je to pitanje možda i politi kog uticaja. Ono što je zadnjih godina evidentno, a o emu sam govorila u samom uvodu, po onome što se vidi iz medija, evidentan je politi ki utjecaj na VSTV, ega ne bi smjelo biti. Zna i VSTV je regulatorno pravosudno tijelo. Ja bez obzira na sve ovo, evo što u najkra em iznosim, zaista smatram da ovoj državi VSTV treba. Njegova je funkica neupitna i takvo regulatorno tijelo jel u svakoj demokratskoj državi treba i da postoji, ali zna i evidentni su i problemi o kojima sam opet u najkra em govorila i koji moraju negdje biti evidentirani i otklanjani, ili makar u najmanoj mogu oj mjeri da dolaze do izražaja je normalno svugdje ima problema. Dalje, evo ja pokušavam nekako da, da skratim. Samo da dam par uvodnih referenci za sva ova pitanja pa onda pretpostavljam da imam da ete i vi imati neka svoja. Kada je u pitanju povjerenje javnosti u rad pravosu a, zna i rekla sam iz ovog prvog, ali ne samo iz toga izvire i ovo drugo. Zna i jedno je to što se u lanovi VSTV-a gleda kao na predstavnike svih nas i onda oni jesu ti, kako bi rekla, koji su medijski najviše izloženi i onda kad imate situaciju da se u medijima neko od lanova VSTV bez obzira o kome se radi eksponira na na in na koji se eksponira automatski je negativan efekat na sve predstavnike pravosu a, zna i svi mi se automatski po nemo posmatrati

kao neko ko je nerd i u najmanju ruku lopov, i evo sada da malo karikira, ja kada odem mami, pa sjedimo na kavi, pa joj dođu komšinice to je tajavnost, to je ta javnost, to je ta percepcija javnosti i svaki put, ujem Bože sudije lopovi, to je ono o čemu vam zapravo govorim. Nije samo naravno uzroku u VSTV-u imamo mi tu još niz stavki kojima bi trebalo da se posveti pažnja. Prvo je piranje odnosa pravosuđa i medija, i pravosuđe sa svoje strane i mediji sa svoje strane direktno doprinose ovoj negativnoj ocjeni javnosti kakva danas postoji u BiH u odnosu na pravosuđe Bosne i Hercegovine. Evo ja ću to pokušati argumentirati., interesantno ja sam prije par godina objavila jedan rad koji se zove baš tako, odnos ne(ovisnog) pravosuđa i ne(ovisnih) medija pa sam se bavila tim jako interesantnom pitanju. O čemu se rad? S jedne strane i jedni i drugi sami sebi zabijaju autogolove, sudovi zbog toga jer nisu dovoljnoj mjeri transparentni i to jeste zaista tako. E sada mogli bismo mi pričati o tome u različitim fazama postupka imate da je istraga tajana i toje ono što minimum informacija se odvažuje pa ide u javnost, ali momenat podizanja optužnice i sve dalje, osnovni princip, ja sad ponovo pričam o krivičnom postupku, je princip javnosti. Znači, sudovi nesporno moraju i trebaju i dužni su da budu transparentni u najvećoj mogućoj mjeri jer javnost je u konačnici kontrolor pravosuđa. Postoji niz razloga zbog čega to nije tako, mislim da je u dobroj mjeri uzrok na nedovoljno možda razvijenim tim PR odnosima u okvirima sudova, drugo je pitanje neprilagodavanja savremenoj praksi, modernih društava pa vi imate recimo, ja nekada pričam s kolegama pa se smijemo, ali to je zaista tako u Velikoj Britaniji sudije Vrhovnih sudija koji jednom sedmično mijenjaju se imaju direktan online razgovor sa studentima pravnih fakulteta. Znači jedan student pravnog fakulteta ima pravo da postavi pitanje sudiji vrhovnog suda koji će na to odgovarati. Znači postoji niz takvih mehanizama da se pravosuđe učini transparentniji, a koji se ne koriste. Nekad je zaista iz objektivnih razloga, a nekada to zaista nije tako. Dovoljno je učiniti jedan mali napor pa da se malo više otvorimo prema javnosti. S druge strane imamo medije koji su genarлно senzacionalistički, u ovoj državi nažalost je tako, i isto kako nebi mogli reći za pravosuđe, tvrditi da je potpuno neovisno isto tako učini i za medije. Znači nemamo potpuno neovisne medije koji bi onda ostvarili svoju ulogu u odnosu na pravosuđe, o ovoj u kojoj ja govorim. Ne radi sa samo ni o neovisnosti, mi imamo pitanja, pa možda čak i postojanja pravog istraživačkog novinarstva. Istraživačko novinarstvo je upravo ono što bi trebalo da predstavlja ne sad za sudove ali za tužilaštva pravac koji će pokazivati jel i usmjeravati, sad govorim o krupnim predmetima i teškim predmetima korupcije. Mi u BiH imamo samo neke naznake istraživačkog novinarstva, to je jedan, jedan segment ove priče, a drugi segment priče je nedovoljna

specijalizacija medija tako da novinari koji izvještavaju o sudskim procesima zna i prvo, ve sam to rekla, senzacionalisti ki pristup koji baca u sjenu, zna i ide se samo... znate o emu govori, ali pri tome nemamo, bar u zadnjih par godina, nikakvih svijetlih primjera onoga što pravosu e korisno uradi, a toga vjerujte mi jako puno ima, bez obzira na sve ove probleme o kojima govorimo. I zna i zaustavila sam se na ovoj specijalizaciji, vi imate situaciju kad itate kao pravnik novinske izvještaje o nekom pravosudnom doga aju zna i vi to možete prepoznati kao pravnik da to zaista veze s vezom nema, ne mogu druga ije da kaže, ali to ne mogu da prepoznaju gra ani koji nisu educirani u tom smislu. Tako da, je zna i jedna strana pri e kada govorimo o povjerenju javnosti u pravosu e transparentnost pravosu a, a drug strana pri e dolazi nam od medija. Zna i da bi mi u demokratskom društvu odigrali to sinhronizirano moramo imati s jedne strane transparentno pravosu e s druge strane neovisne i educirane i specijalizirane medije. E tad emo imati onu utakmicu koja je prijateljskog doigravanja, a koja opet u kona nici služi da javnost kao kontrolor pravosu a s jedne strane usmjeri kroz istraživa ko novinarstvo da iskopa ono što se, kako bih rekla, o emu se nema saznanja kroz sužbene kanale istrage pa vam to onda služi kao pokreta istrage pa ona po injemo upotrebljavati mehanizme koje nam daje krivi ni postupak da bismo procesuirali visoku kroupciju koje u ovoj državi sigurno ima. Dalje, bih, samo malo.

DAMIR ARNAUT

Mogu li vas zamoliti sutkinjo Dodik da pojasnite ipak ne stoji u potpunosti pore enje pravosu a i medija, jer su mediji u jednoj tržišnoj utakmici dok je pravosu e u suštini državni organ, na budžetu je i tako dalje, ovaj, a gra ani osim kad su javni servisi u pitanju, a javni servisi su ova tri koja imamo, a gra ani u suštini biraju koje novine kupiti, koji kanal okrenuti i portal pogledati i to je sve podložno toj tržišnoj utakmici. Možete li smao pojasniti, ja ne vjerujem da vam je namjera da ih potpuno izjedna ite.

BOŽIDARKA DODIK

Ne ne nisama imala takvu namjeru, daleko od toga ali re eno generalno. Naravno da ste u pravu sa ovim što kažete ali obaveza medija, ja sada govorim o novinarskoj etici, bez obzira da li se radi o javno servisu ili se radi privatnim servisima. Novinarska etika, blagovremeno, ta no, objektivno izvještavanje zna i smao u tom segmentu ja govorim, a to se podrazumijeva za svakog novinara. Jesam li onaj.

DAMIR ARNAUT

Ne mislio sam više u suštini nije obaveza novinara da ukoliko su im više pitani tekstovi o negativnostima u pravosuđu da sada traže i pozitivne primjere, na to sam mislio, a naravno kada izvještavaju o negativnostima da tu mora biti novinarska etika mora biti ta no sa dvije strane ali govorim u smislu odabira pri čemu ipak je tržišna utakmica.

BOŽIDARKA DODIK

Ma naravno, slažem se, drago mi je da smo razjasnili, znači u suštini je to to. Treća stvar koju bih spomenula pa određeni problemi koji se tiču sudova. Nešto što je meni posebno recimo interesantno nisu samo zapravo samo sudovi u pitanju, u pitanju su i tužiteljstva. Mandat predsjednika sudova i glavnih tužitelja. Nekako je predugačak, dočete nekako u poziciju da vidite, pojedini predsjednici sudova po davadeset godina obavljaju tu funkciju, to nikad nije dobro. Znači kad date nekome mogućnost da obavlja vlast 20 godina uvijek to ode u neku vrstu apsolutizma, to je nažalost tako jer ljudi su takvi. Ovo je nešto na šta se i ranije ukazivalo da se zakonodavnim izmjenama treba ograničiti ovaj mandat i eventualno usloviti, možda dva uzastopna ili u zavisnosti kakav će on u konačnici biti, ali proizvod toga, to je u principu neko ustoličenje tako da ga nazovem i onda imate svoje podanike i ti podanici onda rade jer zbog, na način kako, ograničavaju ga, ne potpuno, samostalno i neovisno nego vi imate nekakvu svoju kraljicu Elizabetu koja je tu zasjela i vaš život i radni vijek ovisi o tome. Malo sada karikiram ali u suštini znači, u potrebi ograničenja mandata kad su u pitanju rukovodne pozicije. Ono što je još jedna slabost naša su slaba i razjedinjena strukovna udruženja mislim na udruženja sudija sudija i tužitelja, pa vi sad imate Udruženje sudaca na nivou BiH, pa na nivou Federacije, pa na nivou opet BiH žena, pa u Republici Srpskoj isto tako, ja vjerujem ne znam ni koji je to broj udruženja. Svi su oni nekako razjedinjeni, nema tu nekakvog zajedničkog pravca djelovanja ne može ni biti u takvoj konstelaciji gdje oni nemaju jedni s drugima dodirnih tačaka, a evidentno je da mi svi kao sudije i kao nosioci pravosudne funkcije imamo neke zajedničke interese, imamo neke zajedničke ciljeve, a ne možemo da ih stavimo gdje im je mjesto. Primera radi, usmjerimo kroz udruženja pred VSTV zbog toga što nemamo udruženja koja djeluju u tom pravcu i na taj način. Osim ovoga postoji još nešto što je evidentno kod ljudi, sad govorim o kolegama i to se primjeti zadnjih godina jako, nekakva inertnost, ja ne znam da li je ovo vama zanimljivo da vidite, jer mene lično to boli jer bez toga ja ne vidim da mi možemo krenuti naprijed. Znači neka inertnost i neka letargija u smislu

nedostatka volje i želje da popravljamo sistem. Svi su se nekako sveli, a to može da bude, ne tvrdim da jeste, ali to može da bude posljedica izuzetno velikog pritiska u smislu norme. Zna i ta norma koja je postavljena pred sudije, mislim može se sada i oko toga diskutirati, postavljan je na na in da se ne uvažavaju ni različiti sudovi ni različni nivoi sudova. Postavljena maltene jednako za sve u odnosu na nivo, pa za sve opinske sudove u državi je tako, pa za sve kantonalne sudove je tako, odnosno okružne pa za vrhovne je tako, a vi apsolutno nemate istu situaciju u Vrhovnom sudu Federacije u odnosu na Vrhovni sud RS-a., i govorim o nekim drugim recimo podzakonskim aktima koji se donose od strane VSTV-a priložno generalno se donose bez uvažavanja specifičnosti onoga na koga se odnosi. Ljudi su vjerovatno premoreni, iscrpljeni. Sve manje i manje voljni da sa svoje strane mimo posla rade nešto što bi doprinijelo da nam svima bude bolje. Ne govorim nama li no da nam bude bolje, ne govorim ni o kakvim planovima, govorim opet o efikasnosti pravosuđa. Zna i da se predmeti rade tako da je njihov rezultat na mjestu, na prvom mjestu kvalitet, a ne kvantitet. Pod pritiskom postojeće norme zapravo dolazimo nažalost u neku situaciju da se insistira na broju predmeta, a ne insistira se na kvalitetu onoga što se pred sudovima rješava. Evo konkretno u vam reći, svaki sudija, svaki tužitelj će uhvatiti predmet na opinskom sudu recimo šumske kraje ili na kantonalnom sudu teške kraje da bih iskazao norumu neće uhvatiti predmet korupcije, jer ne može, jer ne može rade i na predmetu korupcije iskazati normu koj mu se zahtjeva od VSTV-a. Ovo je zaista jedna priča o kojoj se može jako, jako, jako duga.

LAN KOMISIJE

..... isključen mikrofon

BOŽIDARKA DODIK

Jeste, baš tako i na kraju u konačnici sve je to podložno ocjenivanju, na kraju vi kad uzmete rezultat rada sudija i tužitelja koji zaista pokušavaju da se uhvate u koštac sa tim najtežim predmetima, mada se oni sada nešto dvostruko vrednuju, opet dođete u situaciju da onaj koji je rovio po onim sitnim predmetima iskazao normu, zaboga 120 % i on je bolji od onoga koji se lomi mjesecima na nekom od tih teških predmeta, nažalost. Eh to su sve stvari koje mogu i trebaju da se analiziraju da se taj sistem vrednovanja predmeta postavi kako treba. Evo ja sam radila zadnjih tri godine, analizu predmeta korupcije, radila sam evo i ove godine za USAID jednu analizu i upravo se ove stvari pokazuju kao problematične, ako zaista želimo da se opredjelimo u tom pravcu, da se kao

pravosu e borimo protiv korupcije. Ja po ela sam pri ati ovo o kolegama o toj inertnosti, zan i to je jedna strana pri e, a druga strana pri e zaista imamo u svojim redovima ljude koji, a sada je to povezano s onim prvim, imenovanjima, nisu predani poslu i to govorim sa aspekta nekoga kome dolaze presude. Vi iz te presude vidite sve, zna i sve i poznavanje materijalnog prava i poznavanje procesnog prava i koliko se neko potrudio da jezi ki uobli i re enicu i tako dalje i tako dalje, da vas ne zamaram time. Ali u suštini imate i tu situaciju da kolege, nekak se može zaklju titi da rade za pla u, a sudijski posao nije takav. On zaista zahtjeva da mu se posveti. Evo vam sad jedan konkretan primjer ovoga o emu pri am. Na Vrhovnom sudu Federacije mi sad u toku imamo preko 30 pretresa. Vrhovni sud je žalbeni sud nije smisao, zna i nije smisao krivi nog postupka da sudi Vrhovni sud, smisao je da Vrhovni sud po žalbi ocijeni kako je uradio prvostepeni sud i da da upute ako to nije ura eno kako treba Nažalost došli smo u situaciju da prvostepeni sudovi, i to mahom u složenim predmetima, jednostavno, a to sad povezujem na ovo pitanje posve enosti, ponove svoju odluku takvu kava jeste i ono evo vam sudite sad vi. Ne znamo sad koliko ste upoznati, Vrhovni sud može jednom da ukine po žalbi predmet, vrati na ponovno su enje ukoliko se povrede koje su utvr ene ne otklone onda sudi Vrhovni sud. Sad gledajte, mislim ja to posmatram po godinama. Zna i od 1 do 2 pretresa koja smo možda mi sudili prije šest godina mi smo došli do 35 skoro 35 pretresa u 2020. godini. To je vrlo ozbiljan problem, vrlo ozbiljan. Ve smo neke korake u tom pravucu poduzeli u smislu zakonodavnih inicijativa, a evo sad ne bih oko toga dalje, jer imam još, jako dugo ve pri am. Još jednu stvar da kažem pa eto onda možemo razgovarati ako želite. I još jedno pitane koje mislim da je bito, ja ne smatram da sve ovo o emu govorimo može da se riješi propisom, niti treba. Zna i moramo govoriti i o našem integritetu i o našoj odgovornosti jako je puno toga što mi možemo u initi i u okviru postoje ih propisa ali ima nešto što i ne možemo. Zna i u nekim segmentima jeste potrebna zakonodavna inicijativa. Vratiti se na ovo prvo pitanje, evo u toku je proces izmjene Zakona o VSTV –u i to jeste nešto što je zaista neophodno, ali sad bih se vratila na ovo zadnje pitanje koje mislim da treba da pomenem. Pitanje opredjeljenosti Bosne i Heregovine kao dražave u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala je zaista pitanje, da li je to stvarno opredjeljenost ili ne, ja konkretno u sada opet govoriti o Federaciji i o tome šta nama kao sudu nedostaje. Vi znate da je 2014. godine stupio na snagu Zakon o suzbijanju korupcije i organiziranog kriminala u Federacije, sad je 2020. godina taj Zakon još uvijek nije u primjeni. Smisao donošenja tog zakona je bio da se pokuša implementirati nekava efikasna rješenje zemalja u okruženju i jel ova moderna evropska dostignu a na na in da

se specijalizira ta borba u procesuiranju ove vrste predmeta pa da imamo specijalizirani odjel tužiteljstva i suda koji se bavi isključivo tim predmetima. Zbog toga je taj Zakon donešen, evo ga šest godina on nije u primjeni. Ono što dolazi od nas zato što smo mi Vrhovni sud Federacije učestvovali dijelom u izradi nacrtu tog zakona i zaista mimo svih redovnih poslova smo se posvetili ne samo tim nego i mnogim drugim pitanjima. Povratna informacija je otprilike eto nema prostora, prostora u koje bi bili smješteni sudije i tužioci i eto nisu imenovani, bio je prije par godina raspisan neki konkurs, šta je od njega bilo ja ne znam. Svašta sam nešto ispričala, evo pokušavam sebe da zaustavim ja znam da je puno toga. Nastojala sam da neke najbitnije stvari izdvojim koje sad opet mogu dalje da se razrađuju, ima mnogo toga o čemu možemo da razgovaramo, ali eto nekako mi se čini da svi imaju jedan dio odgovornosti za stanje u pravosuđu. Svi sigurno mogu i da poduzmu mjere koje nisu neke drakonske da se ovo popravi smao je pitanje volje, svakog od nas, svih ovih o kojima sam govorila i VSTV, i sudovo odnosno tužitelja, i pitanje medija i pitanje zakonodavne aktivnosti. Ja sam sigurna da može, e koliko se hoće ostaje pred nama da vidimo. Zahvaljujem,

DAMIR ARNAUT

Hvala lijepo, niste, definitivno niste predugo govorili. Zaista je bilo sve ono sadržajno. Hvala vam još jednom na dolasku i na izlaganju uvodnom. Otvaram sada raspravu, da li se neko od članova Komisije javlja za pitanja ili za riječi. Evo ja u onda pođeti ako se niko ne javlja. Imam dva pitanja dakle, jedna stvar je što ste rekli da se sve ovo ne može riješiti propisom i mislim da smo nakon 21 sjednice svjesni da se sve ove stvari ne mogu riješiti propisom ali neke propise trebamo. Da li postoje neke stvari koje bi vi istakli kao prioritete u smislu dodatnog propisivanja ili potpuno novog propisivanja? Dakle, šta bi bilo prioritarno da pođemo vratiti integritet, jasno je koliko god savršeni propisi bili da jako puno ovisi o čitavom stanju u zemlji, ali negdje trebamo, ne možemo odustati od propisa. Šta bi to bilo i drugo pitanje, rekli ste jako se puno vidi iz presuda da se radi o nestručnim ljudima u pravosuđu. Jedno je kada, presude padaju svugdje u svijetu, zato postoje apelacioni sudovi svugdje u svijetu, ali ono što mene zabrinjava i što ste rekli da se tu vidi, znači ne one greške kakve su uobičajne, nego potpuna je nestručnost, to je ono čega se bojim, što me zabrinjava. Ja sam recimo to, vidio sam primjere, evo već kad smo govorili o medijima, pitanje klevete, vrlo, vrlo rijetko sam vidio da sudovi nižih nivoa primjenjuju praksu Evropskog suda za ljudska prava, kada je keleveta u pitanju, na primjer i mediji se gase. Mislim da mogu reći i čak da određeni političari imaju strategiju, ne samo političari nego i javne ličnosti imaju strategiju

da tužbama ili natjeraju medije na smo cenzuru ili da ga možda potpuno ugase. To je zabrinjavajuće za demokratiju. Evropski sud ima duboko i davno izražnu praksu da se ne mogu privatne i javne ličnosti posmatrati u istom svjetlu. Javna ličnost je svojim ulaskom u ovaj posao, javni posao da se na njih primjenjivati puno viši standard kad nekoga pokušaju tužiti za klevetu. E to je ono što sam ja vidio, mislim da sam čak uo za presude gdje sudije ulaze u to, da li je neko stručan da obrađuje neku temu ako se radi o specifičnoj temi, ne znam medicinskoj, sudije traže da mediji odnosno novinar bude stručan što je adekvatno. E sada kako to riješiti, jer ipak govorimo o ljudima koji steknu stručnu spremu, prođu neki postupak i idalje su nestručni. Kako to riješiti, je li to onda opšte moguće riješiti kroz ove treninge i tako dalje ili na samim obrazovnim institucijama ili je problem zaista u imenovanju? Znači, u biti neki ljudi kad završe pravni fakultet mogu do kraja života ostati pravnici u nekoj službi, a neki postanu sudije. Je ovdje imamo problem u toj nefiltraciji imenovanja ili je problem u obrazovnom sistemu, po vašem mišljenju? Hvala!

BOŽIDARKA DODIK

Dobro, evo ja u, nekoliko je pitanja pa u ja po etički od po etka. Dakle, pitanje zakonodavne inicijative, ini mi se da sam to već spomenula, ono što zaista jeste neophodno je izmjena Zakona o VSTV-u. Ima tu nekoliko segmenata o kojima se može govoriti ali ja bih se opet vratila na ono što sam spomenula na početku svog izlaganja, a odnosi se na odgovornost članova VSTV-a. To je pitanje discipliniranja članova VSTV-a i to je pitanje koje se već pojavilo kao problem u praksi. Znači tvrdim da ipak moraju da se mijenjaju na način da se tačno zna šta je to povreda dužnosti koja ozbiljno narušava ugled Vijeća. To je nešto što do sada nije bilo konkretizirano kroz odredbe tog zakona, to je problem paušalnosti zakonske odredbe, a drugo je pitanje, znači to je jedna generalna odredba, a šta ako imamo druge povrede koje su manjeg inteziteta od tog ozbiljnog pa one nisu sankcionirane nikako. Da skratim priču o Zakonu o VSTV-u. Znači pitanje odgovornosti sigurno treba da bude obuhvaćeno tim zakonskim izmjenama i posebno pitanje sukoba interesa jer je i to nešto što se kroz dosadašnju praksu, govorim o sukobu članova VSTV-a, i to je pitanje koje se pojavilo zadnjih par godina i nešto što nam je narušilo to povjerenje javnosti u pravosuđe. Znači to su nekave najbitnije stvari za koje mislim da treba intervenirati u ovaj zakon, drugim, to je nešto što je najprioritenije. Naravno da možemo i druge stvari kroz zakonodavne inicijative rješavati i evo ja sam pomenula ovo što nas boli u Federaciji kada je u pitanju složeni predmeti

korupcije i organiziranaog kriminala, ali zna i osim ove zakonodavne inicijative postoje stvari koje mogu da se rješavaju podzakonskim aktima.

DAMIR ARNAUT

Mogu vas samo pitati, izvinjavam se sukoba interesa da li smatrate da treba proširiti postoje e definicije. U suštini sada se sukob interesa za nosioce pravosudnih funkcija manje više odnosi na zabranu obavljanja djelatnosti u istom sudu, tužilaštvu, da li mislite da to treba dodatno proširiti i šta konkretno mislim i pitao sam to puno svjedoka koji su se pojavili predovom komisijom. Imamo slu ajeve u Bosni i Hercegovin gdje se bliski srodnici nosioca pravosudnih funkcija imenuju na politički imenovane funkcije to trenutno nije sankcionisano bilo kojim propisa, da li mislite da to treba uvesti odnosno da to treba biti sukob interesa koji teba biti zabranjen kako takav.

BOŽIDARKA DODIK

Pa ovo je teško pitanje, da vam kažem zaista teško pitanje jer u nekom momentu kad vi to tako izri ito stavite u zakon onda se nekada može do i u nepravednu situaciju da neko ko je zaista sposoban i vrijedan i stručan ne može do i na određenu poziciju, sada govorim i jednu i drugu, zato što mu je ne znam otac sudija ili stric, vrlo je teško.

DAMIR ARNAUT

Da ali to ve postoji za sve nas koji smo ovdje članovi Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, ministri u Vijeću ministri, bliski srodnici naši ne mogu biti imenovani ne znam na rukovodne pozicije u javnim preduzećima i tako dalje. Možda je to nekad nepravedno ali javni interes je puno veći to u najmanju ruku treba da bude zabranjeno jer se stvar percepcija, ne kažem ja da neko bliski srodnik ne može na i maltene bio kakav posao, ali govorim zna i o rukovodnim pozicijama, atraktivnim koje imenuje vlada, Vijeće ministara zna i o takvim stvarima, zna i o visokim pozicijama tamo gdje postoji ogroman utjecaj na određene političke i privredne tokove.

BOŽIDARKA DODIK

Razumijem za visoke pozicije je se potnuno slažem.

DAMIR ARNAUT

Na to mislim.

BOŽIDARKA DODIK

Da, da potpuno se slažem, ja sam mislila možda na neku sistuaciju tipa da neko obavlja ne znam ni ja pripravnici ki posao ili...

DAMIR ARNAUT

Ne, ne govorim o imenovanjima i imenovanim pozicijama.

BOŽIDARKA DODIK

Uredu, uredu razumijem.

DAMIR ARNAUT

Jer u tom slučaju političari vam imenuju brata, sestru, sina ili kćerku a vi ste ovamo sudija.

BOŽIDARKA DODIK

Uredu, razumjeli smo se sad, slažem se s tim. Drugo pitanje je pitanje zna i nestručnosti sudija, ono što sam ja spominjala. Sad ovdje malo da se ograničim, to su pojedinci, to su pojedina ni sluša jevi. Ne mogu o tome govoriti generalno, ali nije mi jasno da zaista jedan, ako jedan sudija postoji u jednom sudu ako on nije za tu poziciju on ne treba tu da bude. Šta, kako, zašto? Mogu e je, mogu e, da negdje postoji propus u tom sistemu imenovanja pa negdje po e i takav kandidat, s druge strane mogu e je i ovo o emu ste vi govorili, pitanje educiranja. Zna i svi smo mi po eli raditi kao sudije pa smo došli na tu poziciju, pa naravno nije za o ekivati kada prvi dan do ete na posao da znate. Zna i to je nešto što je pitanje li ne odgovornosti i posve enosti prema poslu da se vi gradite kao stu njak. Koliko vam u tome može pomo i Centar za edukaciju sudija i tužitelja može u dobroj mjeri jer je, kako bi rekla, dosta razvijen taj program. E vidite šta se sada dešava, vi imate kao sudija imate obavezu godišnje edukacije u trajanju od tri dana, istovremeno, možete vi poha ati edukaciju i dest dana ali sva ta odsustva sa posla se vama ni na koji na in ne priznaju jer vi se edukujete mjesec dana li vi morate imati normu. Dolazimo u nekavu apsurdnu situaciju da ako si odsutan zbog edukacije, evo ja li no kao edukator, zna i kao edukator sam odsutna ne znam koliko dana u godini ali to se meni ne priznaje jer sve te dane moram da ostvarim normu.

Zna i ako i one sudije koje bi sa svoje strane željeli da se educiraju više od ta tri dana to jednostavno ne mogu sebi da priušte jer se od njih traži daj, daj, broj odluka, broj odluka. Ne mislim da je to CEST-a nego do sistema koji je ovako postavljen, i treća stvar koja bi možda mogla da se eventualno razmotri, znači pitanje ovih, pitanje ocjene, pitanje ocjena sudije i tužitelja. Ja ne mogu da shvatim, vi sad znate da postoji ovaj problem sa pravilnikom za ocjenjivanje, pa je sad ukinut pa se sad ne zna šta se primjenjuje. Mi smo fakti ki za ovu, za 2019. godinu koristili pravilnik koji je bio na snazi prije nego što je ovaj novi ukinut Tako da smo sad u procesu, ne znamona kraju kakv sistem ocjenjivanja će se primjenjivati. Ali ako imate sudiju jenog takvog u sudu, jednog u odjeljenju koki zaista ne ispunjava potrebne stručne uslove da radi taj posao, ja onda ne znam kako je moguće, znači sada govorim o ranijem sistemu ocjenjivanja da predsjednik suda kaže on je izvrstan, znate. E sad kako i na koji način se može tu djelovati, znate nekog kome se konstantno ukidaju odluke. Zar ne bi bilo moguće, ja znam da se to ne može u smislu, ne možete ni nakoga. Sudijske funkcija je, sudije su neovisne. Ne možete na njega utjecati kroz drugostepenu odluku osim onoliko koliko je on obavezan da postupi po uputi višesteenog organ u konkretnom predmetu, ali zar ne bi bilo moguće da kad se vidi, da neko kaska, da se uspostavi neki sistem mentorstva u sudu pa da stariji radi sa tim mlađim sudijom. Zar ne bi bilo moguće da taj konkretni sudija bude poslan na neku dodatnu edukaciju, na neku dodatnu obuku jer ne mora se raditi. Možda je nekome potrebno. evo ja itav taj radni vijek radim i sa pripravnicama i sa stručnim saradnicima i zasita nekome teba samo malo ovako da ga pogurate da on procjvejta. I to mislim da se bar može pokušati bez da se radikalni zahvati prave, smisla zakonodavnih izmjena. Na kraju ovo što ste rekli o praksi Evropskog suda. Nažalost to nije jedno pitanje koje se, mislim praksa Evropskog suda za ljudska prava je toliko široka i svobuhvatna da kad bi se smao malo potrudili više da je više implementiramo u naše odluke ja mislim da mi bili, imamo kapacitet za to generalno govoreći. Imam jedan problem i sad u vama ga spomenuti. Mi smo jedina država u okruženju koja nema bazu sudskih odluka elektronsku, onakvu kakva je potrebna sudijama i ostalim pravosudnim akterima ali i javnosti. Znači svima onima koji su za to zainteresirani u kojoj je omogućeno pretraživanje na način da su to lako dospune, lako dostupni stavovi iz sudskih odluka, i evo sad u vama opet dati konkretan primjer. 2017-te na Vrhovnom sudu je formirano odjeljenje za evidenciju sudske prakse, isto tako odjeljenje postoji u Vrhovnom sudu RS, Apelacionom Brčko Distrikta, na Sudu BiH nema odjeljenje ali oni imaju, jel to se radi preko registrara. I sad gledajte naš zahtjev usmjeren prema VSTV-u je evo tri godine istrajavamo na tome, jer upravo da nam se omogući da

se stvori elektronska baza sudske prakse koja će omogućiti sudiji ne da sate i sate lista odluku, nego da se iz odluke izdvoji relevantni stav o specifičnom pravnom pitanju. Znači jednim klikom na tihem stav Vrhovnog suda RS, Brčko Distrikta, ne bitno o pitanju prekoračenja nužne odbrane. I ako mi je dovoljan znači i automatski ga koristim, ako mi on nije dovoljan idem na odluku pa tek onda čitam odluku, a istovremeno se povezujem na odluku Ustavnog suda ako je to bilo predmetom rješavanja i na odluku Evropskog suda za ljudska prava ako postoji relevantna praksa, i taj proces je velika borba. Evo i u ovome smo tek od nedavno, evo sad u reči i konkretno od prošle godine, tek od prošle godine dobili konkretnu podršku VSTV-a pa se sada radi na uspostavi te baze koju se nadam da ćemo dobiti do polovine naredne godine, ali zašto je trebala borba za to. Mislim da je to ono što nas kao sudije izuzetno frustrira da se vi morate boriti za nešto što će biti korisno svakom nositelju pravosudne funkcije i ne smao nama jer je poenta da baza bude otvorena koliko god je moguće i svima onima, pa vi imate naučni rad, imate ljude koje prave analizi odluka iz određene oblasti, imate advokate, imate, znači nešto što postoji u, i u Hrvatskoj i u Crnoj Gori i u Sloveniji, a mi bili pioniri u reformi, a toliko kaskamo u ovom pitanju koje je zaista ključno. Tako da mislim da je možda i pitanje pristupa relevantnoj praksi Evropskog suda za ljudska prava jer vi znate da mi tek sada dobijamo generaciju novih sudova koji govore engleski, malo su snalažljiviji saradunarom. Mi imamo dalje jedan broj sudija koje su starije životne dobi pa im je to malo teže, ali da smo imali bazu tipa ovoga o čemu ja govorim, onda bi i tim sudijama bilo mnogo jednostavnije negom što im sada jeste. Ne znam jesam li uspjela.

DAMIR ARNAUT

Jeste, jeste hvala vam puno i posebno mi je drago što ste spomenuli ovu bazu to bi bilo još jedno moje pitanje ali jako mi je drago što ste i sami to spomenuli. Zamjenik predsjedavajućeg, gospodin Mektić ima pitanje, izvolite gospodine Mektić.

DRAGAN MEKTIĆ

Hvala. Moje poštovanje, hvala vam na ovom izlaganju i u svakom slučaju bilo je korisno da dođemo do određenih spoznaja, saznanja, nekih novih, neka ste potvrdili kroz neka saznanja ranija ovdje i biće jako korisno to za ovu Komisiju kada bude zaključivala svoj rad. Ja bih imao, hajde da kažem tako, dva pitanja, zapravo šta mene interesuje. Na početku ste rekli da kao prvi problem je taj nedostatak potrebne komunikacije između VSTV-a i nižih nivoa, da kažem tako, u sistemu

pravosudne vlasti, da ste se i vi išli obrađali više puta i tako dalje. Pa kada sam ja postavljao pitanje zašto toga nema, pretpostavljam da se VSTV oglašivao na te vaše zahtjeve, na vaše upite i sve te pokušaje te komunikacije, pa ste onda rekli da kod imenovanja dešavaju se sudne stvari pa do sudije koje nemaju elementarno znanje ili nemaju dovoljno poznavanje krivične materije, niti procesnog prava što se onda, što može biti strašno pogotovo ako se desi da kažem konkretno u vašem slučaju na Vrhovnom sudu Federacije, jer vi znate da ako to dođe u ruke takvom sudiji koji ne zna ocijeniti, procijeniti sve dokaze i sve što je prethodilo nekoj presudi da to može biti strašno. Može se dogoditi da praktično nevinna osoba bude osuđena da onaj ko treba da bude osuđen ne bude osuđen pa bih postavio pitanje zašto se to događa kada ćemo opet doći do VSTV-a zato što se tamo desio, jedna problem, naime da kroz VSTV uspijela da prođe ta osoba koja nije u potpunosti kompetentna. Pa onda reći, evo sada kažete nemate baza podataka, pa zašto treba toliko, pa ćemo opet doći do tog VSTV-a. Stiče se utisak ovdje, a i kroz sve dosadašnje diskusije da po mojoj ocjeni, dakle ključni problem je u VSTV-u. Da li vi smatrate da je ovako kako je koncipiran, postavljen ovaj VSTV u smislu da on nema nikome nikakve odgovornosti za svoj rad, živi u nekom svom virtualnom svijetu i sistemu, jer znate da je tu bilo raznih, da kažem tako pokušaja pa i razgovora na tu temu. Mi znamo ovdje u Parlamentu da su, da jel bilo koju vrstu saradnje ljudi iz VSTV-a ovdje u smislu da oni za svoj rad ne odgovaraju parlamentu i tako. Da li je moguće da funkcioniše jedno takvo tijelo, upravo u tom virtualnom svijetu a da nama nikakve, naravno mislim demokratske kontrole. Svako podliježe nekoj vrsti kontrole pa čak i neke političari, ovakvi kakvi su, a nikakvi su i oni podliježu tom nekavoj vrsti kontrole svake četiri godine imaju izbori i tako dalje i tako dalje, to je jedno. Drugo pitanje kada ste govorili o odnosu medija, izvinite samo sam ovo htio reći kada dolaze ti nekompetentni ljudi i ne znam ni ja, pa kažete treba im mentor, treba im ljudi koje treba samo malo pogurati pa da dođu na svoje mjesto. Ja moram reći ja se ne slažem s time, ja mislim da, da, da sudiju posebno Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, barem mislim da imamo dovoljan kapacitet ljudi od iskustva i znanja, smao je problem u tome da se izabere kompetentan da ljudi dođu na tu poziciju, a ne kad on dođe na tu poziciju onda mu vi morate odrediti mentora, morate mu edukaciju, morate ga, ne znam šta trebate raditi da bi on znao i mogao raditi. Kada je u pitanju pravosuđe i mediji, ja mislim da prije svega, evo više u se koncipirati na tužilaštva jer tu postoji veliki problem. Da li trebaju izraditi neku svoju strategiju komunikacije i odnosa sa medijima? E sad kad ste pričali o istraživačkom novinarstvu, neću sada da ne dužim, ali ima tu jako dobrih primjera, jako dobrih novinara istraživača i ja se sjećam mi

smo salušavali jednog ovdje, izvjesni Vukeli iz Banja Luke, vlasnik jednog, ustvari glavni urednik jednog portala Kapital i ja ga pratim, ne znam jeste li ga vi upratili. Uvijek bez ikakve politizacije, bez ikakve senzacije, bez ikakve stalno ukazuje na konkretne slučajeve kriminala i korupcije u ovoj državi. Vrlo, vrlo argumentovano, potkrjepljenom činjenicama i argumentima. I kad smo ga mi pitali, evo znamo to što radiš i on je govorio konkretne slučajeve na šta sve nailazi i tako dalje. Da li je nakon i jednog vašeg istava kog novinarstva, tog članka ili slučaja ikada i jedan tužilac pozvao da taj slučaj pretvori u konkretni predmet. On je rekao za moje 23 godine iskustva to se nikad nije desilo. Kako je moguće, gdje je problem onda zapravo po vama. Jel moguće evo konkretno u tom slučaju uvijek iznosi određene probleme a da to ne bude ni na koji način predmet interesovanja tužilaštva. Evo to je, prvi na VSTV to ovaj kako po vašem mišljenju kakvoj vrsti odgovornosti oni treba da podliježu, a ovo drugo pitanje evo nek bude više konstatacija.

BOŽIDARKA DODIK

Hvala, ovako što se ti e VSTV-a ja sam rekla na početku odnosno svaki nositelj javne funkcije treba da bude odgovoran prema građanima ove države, treba tako ako smo demokratska država. Znam i svi smo podložni kontroli i ja kao sudija i vi kao nositelji vaših funkcija i članovi VSTV-a u tom svojstvu. VSTV jeste potreban to sam već spomenula zato što nam treba takvo jedno regulativno tijelo, jel jedna od demokratskih tekovina, ali ne možete vi VSTV staviti pod bilo kakvu parlamentarnu kontrolu jer se radi o pravosudnom tijelu, s tim da ovaj ne radi se.

DRAGAN MEKTI

Oprostite, pod kakvu vrstu kontrole?

BOŽIDARKA DODIK

Pa evo ja sam.

DAMIR ARANUT

Izvinjavam se, mi smo stavili pod Parlamentarni nadzor na osnovu Zakona o parlamentarnom nadzoru. Znam i oni su pod Parlamentarnim nadzorom. Mi smo imali zaključak VSTV-a iz ljeta 2019. godine gdje je cijeli VSTV stao iza predsjednika Milana Tegeltije sa zaključkom da ne e

sara ivati sa Istražnom komisijom, u me uvemenu, zahvaljuju i i porukama me unarode zajednice, potpuno su reterirali od tog stava tako da su ak dva lana VSTV-a ovdje pred Komisijom da je to greška. E sad mene samo interesuje je li to bila njihova nestru nost, nepoznavanje Zakona, jer Zakon o pralamentarnom nadzoru pravi dva izuzetka Predsjedništvo i Centralna banka kad je u pitanju nadzor, sve ostale institucije podpadaju pod nadzor. Naša praksa pokazuje da su oni pod našim nadzorom. Ovo je zaista jako bitno da podcrtamo.

DRAGAN MEKTI

Kad je u pitanju nadzor, Parlamentarni nadzor. Pazite vi kažete i VSTV i pravosu e trebaju da odgovaraju javnosti, ali to je apstraktno, pazite.

BOŽIDARKA DODIK

Ali nisam ja završila odgovor, ja sam po ela...

DRAGAN MEKTI

Samo da ja još nešto kažem.

BOŽIDARKA DODIK

Uredu.

DRAGAN MEKTI

Ne radi se o isklju ivoj nadležnosti Parlamenta da kontroliš tu se nikao ne misli na predmet, ni na bilo koji predmet da kontroliše, ni na bilo koji na in. Nego jedonstavno sa stanovišta da su te izabrali ljudi u Parlament i oni artikulišu taj glas te javnosti. Ne znam ko bi mogao drugi i tako dalje, u smislu ovaj da mi li imamo jednu kvalitetnu borbu protiv oganizovanog kriminala i korupcije da smo mi i taj problem stavili pod kontrolu i da da upravljamo tim procesom ovdje, uopšte u Bosni i Hercegovini. Ne znam, nisama ni ja, ako ima neki drugi na in mimo Parlamenta, evo meni li no prihvatljiv samo da moraju imati, da moraju imati neku vrstu demokratske kontrole.

DAMIR ARNAUT

Na kraju krajeva evo kad Evropska unija pošalje vrlo jasnu poruku Bosni i Hercegovini, ne ete otvoriti, ne ete dobiti kandidatski status, da ne govorim o članstvu dok se ne popravi vidljivo stanje u pravosuđu. Mi bi aplicirali svoju odgovornost prema građanima da ne pogledamo u to pravosuđe i kažemo, čekajte mi sad trebamo utvrditi gdje je problem, jer nema nama, a time i građani Bosne i Hercegovine ulaska u Evropsku uniju. Dakle, ovo što je gospodin Mektić rekao potpuno podržavam, Komisija je izvještaj OSCE-a koji smo primili prije nekoliko sedmica jasno kaže da je Komisija vrlo pažljivo hodala po toj liniji i pazila da je ne pređe u smislu nadzora ili kontrole nad našim predmetima. To nikada nismo radili i to nije naš mandat, a sa druge strane stanje u pravosuđu, naše je obaveza da ga istražimo i na kraju krajeva to je dužnost prema Zakonu o parlamentarnom nadzoru.

BOŽIDARKA DODIK

Sasvim jasno, možda sam ja opet terminološki. Parlamentarni nadzor zna se šta je zbog toga i radi ova Komisija. Zna i ja sam htjela da odgovorim na pitanje gospodina Mektića koje se odnosilo na pitanje odgovornosti. Zna i ako će član VSTV disciplinski da odgovara ne može odgovarati u tom kontekstu ovakom nekom tijelu nego može odgovarati samo pravosudnom tijelu. Mislim da sam sada pojasnila ono što sam htjela da kažem. Kad sam govorila o potrebama za izmjenom Zakona o VSTV-u tad je bila riječ o nedostacima tog Zakona gdje je otkriveno se pokazalo da takva recimo disciplinska odgovornost članova VSTV pred komisijom koju sačinjavaju opet članovi VSTV-a ne daje rezultat. Takva odgovornost može da bude samo ako postoji mogućnost da se formira tijelo koje je izvan VSTV-a. Zna i po meni jedna takva komisija bi trebala da bude sačinjena od nositelja pravosudnih funkcija, zna i nekoga ko u konačnici bira te članove, nekoga ko nije član tog tijela, a nekoga ko ima recio integritet. Zna se ko su ljudi koji svojim radom, svojim životom pokazuju da su vrijedni da mogu ispitati odgovornost članova VSTV-a pri tome ja samo moram da ovo naglasim. Zna i spomenuo je gospodin Mektić rekao, kad ste govorili o komunikaciji VSTV-a pa ste rekli i sudova kao nižih nivoa. Nisu sudovi....

DRAGAN MEKTIĆ

Pravosudnih instanci nižih nivoa.

BOŽIDARKA DODIK

Ovako VSTV nema suboordinacijsku ulogu u odnosu na pravosuđe i tako da ne mislim da smo mi niži u odnosu na VSTV mi smo imamo različite funkcije, samo o tome se radi. A htjela bih da odgovorim i na ono pitanje što ste me vi pitali, onaj da ne zaboravim to. Pitanje nestručnosti. O tome smo i ranije razgovarali. Ne bih htjela da vi zaključite, ja sam insistirala na to da su to pojedina ni slučajevi, ali hoću da odgovorim i na to pitanje jer vidim da ste izrazili zabrinutost u smislu kad ti sudi neko takav. To na vrhovnim sudovima se ne može desiti da se treba brinuti za ishod postupka, zbog čega? Zato što ali može se desiti nešto drugo, sad u vam reči i šta. Sudi se u vrijeme ima, zna i vi imate kao članica vijeća jednog takvog sudiju, on ne može znati pripremiti takav predmet i on ne može znati napisati odluku u tom predmetu ali zato imate tako uspostavljen sistem da može za njega uraditi neko drugi jer mora i u konačnici može tu odluku napisati sudija koji zna da radi i onda dolazite u apsurdnu situaciju da jedan sudija zarađuje plaću drugog sudije. Vi ćete u konačnici imati rezultat dobar bit će odluka kvalitetna ali sistemski vidite do čega, i to su možda izuzeci. Ja sam na Vrhovnom sudu.

DRAGAN MEKTI

Izvinjavma se kolege, ne znam ima li neko nešto drugo, evo ako nema ja u još malo. Gledajte, Evropska komisija napravi izvještaj o stanju u pravosuđu i dostavi ga vlastima Bosne i Hercegovine. Ja sam bio član savjeta skoro pet godina i znam dobivali smo od delegacije Evropske komisije da se vrlo negativno ocjenjuje stanje u pravosuđu, pa onda se pojavi taj Pribeaov izvještaj pa znate i sami kakav je. Ispostavi se vlastima Bosne i Hercegovine ovdje, dostavi se nama, sa takvom i takvom situacijom. Pa onda OSCE uputi izvještaj pa se dostavi Vlastima Bosne i Hercegovine, i šta smo mi radili u konkretnom slučaju. Ramotri se izvještaj na Vijeću ministara i sa zaključkom pošalje VSTV-u ovaj da analiziraju i da otklanjaju te nedostatke. I sad se uspostavi da predsjednik VSTV-a ni jedan taj izvještaj nije htio da stavi na sjednicu VSTV-a. Sad kad izbacuju prljav veš, neki dan ću vam reći o tome. Pazite, snosili li izišta vlast Bosne i Hercegovine odgovornost. Nema napretka, dalje prema Evropskoj uniji ne možete otvoriti kandidatski status, ne možete napredovati prema Evropskoj uniji. Parlament, postavlja se pitanje odgovornosti tu Parlamenta i tako dalje, a sve to samo zato što VSTV nije htio da odradi taj posao i ništa u ini prema tome. Zato ja govorim o nekom obliku demokratske kontrole nad tim VSTV-om. Ne morate odgovoriti samo sam zato ja htio da kažem

DAMIR ARNAUT

Gospodin Begi izvolite.

ZLATAN BEGI

Poštovani predsjedavajući, poštovane kolegice i kolege, poštovani predstavnici medija. Ja bih se evo zaista zahvalio sutkinji što je dana s odvojila svoje vrijeme i upoznala nas sa nekim pitanjima.

DRAGAN MEKTI

To je odmah normu da joj pokvari, izgubila je danas dan (isključivo mikrofon)

BOŽIDARKA DODIK

U pravu ste

ZLATAN BEGI

Znate kako, pitanje norme meni se čini da ja malo potcjenjeno u potpunom pristupu. Ja sam istraživao neke stvari, bio i dio nekih projekata gdje se upravo to pobno analiziralo, dakle u vođenju nekih procesa nekada neke nazovi tehnike stvari mogu da opredjele i pravac i kvalitet u djelovanju i kada je riječ u konkretnom slučaju i procesuiranju određenih predmeta i pritiska pod kojim se generalno znaju naći ljudi koji rade u pravosuđu u smislu stalnog traganja za nekom normom. Znate formula sa one form for roll, jedna mjera odgovara svima nije ispravna, znate da je tako svi bi nosili isti broj cipela i to su recimo neke stvari na koje je uvažena sutkinja ukazala, a koje doista imaju smislu pa možda i čak kroz zakonske akte, ali opet koliko je to mudro kroz zakone uređivati imaju i u vidu potrebu za izmjenama ukoliko praksa pokaže potrebu za izmjenama. Mnogo lakše je to uređivati na nivou nekih akata koji nisu na nivou zakona imaju i u vidu koliko je ovdje teško usvojiti, a nakon toga promijeniti neki akt.

Ja suštinski sam htio da vam se zahvalim na vašem referatu i na ovome što se upozorili i što doista jeste problem. Dio norma mora biti i edukacija, dio norme mora biti i potencijalno mentorstvo, zašto da ne, zašto da ne od strane pa se definišu kriteriji ko može biti sudija mentor mladim kolegama, koliko je to vremena. To su sve dobre stvari koje nam vi donosite iz srca pravosuđa o kojima doista treba razmisliti i pogledajte nedostatak tog kanala komunikacije sa VSTV-om, te stvari ste vi trebali prezentirati VSTV-u, a onda VSTV djeluje preko svojih akata da to omogućiti. I imam jedno pitanje za vas, onaj koje je meni važno pa bih želio da to pročitam, gdje ste vi objavili

ovaj vaš rad koji ste pomenuli, u kojem časopisu, koji broj da možemo provjeriti. To je publikacija Centra za javno pravo, može se naći i na internetu.

ZLATAN BEGI

Kod profesora Šarčevića zna li?

BOŽIDARKA DODIK

Jeste. Samo bih, eto ponukali ste me da još jednu stvar dodam kad je u pitanju ovo normiranje. Vi imate formalno kao mogućnost da sudija u određenom predmetu, a i tužilac isto, tražite kao uvećano vrednovanje kad je u pitanju neki složen predmet, ali istovremeno je ta procedura toliko formalizirana, komplicirana da vi pišete nekakav zahtjev, objašnjavate kakav je to predmet, pa to ide predsjedniku odjela, pa onda predsjedniku suda i onda na kraju naposljetku da bi vam se priznalo, a onda vjerujte da ljudi iscrpljeni od rada na takavim predmetima dignu ruku i kažu manje u ni tražiti uvećano vrednovanje. Zaista.

ZLATAN BEGI

Jesam li ja u pravu ako kažem da je sistem normiranja pogrešan na način da dakle definicija inteligencije prilagođavanje okolnostima. Inteligentan uvijek, što je ineligeniji to se lakše prilagođava okolnosti, da jednostavno sudci su inteligentni ljudi, da se jednostavno prilagođavaju, jednostavno idu za onim predmetima gdje je lakše steći i normu, vremenom čak i oni koji imaju najviše entuzijazma jednostavno odustanu od krupnih slučajeva je li tako?

BOŽIDARKA DODIK

Nažlost

ZLATAN BEGI

Hvala vam lijepa.

DAMIR ARNAUT

Hvala vam, gospođo, izvolite.

ALMA OLO

Poštovana sutkinjo, hvala vam što ste došli i što odgovarate na naša pitanja i dajete nam vrlo korisne informacije. Mene interesuje ono što ste govorili na kraju da ne postoji stvarna opredjeljenost za borbu protiv korupcije u Bosni i Hercegovini i naveli ste primjer ustpostva posebnog odjela u Vrhovnom sudu Federacije i posebnog odjela tužilaštva ako se ne varam. Ne znam kako je ta no u zakonu koncipirano pitanje organizovanog kriminala. Možete li mi odgovoriti do koga mislite da je najve a odgovornost i ko je najviše odgovoran što se ne uspostavljaju ovi odjelu ve punih 16 godina? Da li je to do Visokog sudskog i tužila kog vije a ili je to eventualno do izvršene vlasti na nivou Federacije jer je zakonodavna vlast donijela zakon zna i da je opredjeljena da se pristupi organiziranju ovoj posebnih odjela? I htjela sam vas samo još malo pitati, to je jedno pitanje, a drugo pitanje je pitanje kvaliteteta sudija na kantonalnim sudovima, s obzirom da vam dolaze presude kantonalinih sudija, možda treba re i u procentu otprilike koliko takvih predmeta i sa koliko takvih predmeta vidite da sudije nisu stru ne da ne urade presudi ili cijeli postupak nisu vodile na odgovaraju i na in i ukoliko je tako na kantonalinim sudovima zabrinajava injenica kakvo je stanje na op inskim sudovima i na osnovnim sudovima u Republici Srpskoj gdje su sudije uglavnom koji imaj manje iskustva i gdje je granica za njihovo imenovanje u skladu sa Zakonima VSTVa- niža.

BOŽIDARKA DODIK

Hvala vam na ovim pitanjima. Govorila sam o organizovanom kriminalu, ovaj o organizovanom kriminalu i suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala. Radi se o Zakon koji je stupio na snagu 2014. godine i ve je šest godina ne primjene tog zakona nema u suštini VSTV, ustvari ovako, dvostuki je ovdje problem. Jedan problem pitanje može se podvesti pod odgovrnost izvršne vlasti, sudovi trebaju da predvide u svojim buždetima finansiranje tog prostora i tog odjela, ko odobrava budžet znate kako ide, a s druge strane pitanje imenovanja nosilaca ovih funkcija. Dakle, ovdje su predvi eni i odjel Vrhovnog suda poseban i poseban odjel Federalnog tužiteljstva. Zna i moraju se imenovati ljudi na te pozicije to je ono što je odgovornost VSTV-a, a s druge strane realizacija u smislu tehni ke ove opreme, prostora, to je nešto što je pitanje izvršne vlasti, ali vjerujte mi ja zaista ne znam kako se, to se samo odjednom izgubilo. Zna i par godina je bilo pri a pa ovaj prostor pa onaj prostor, pa ovaj ne odgovara, ne e da se sele recimo Ministarstvo pravde koje je u našoj zgradi, to je njihova zgrada, jer je nekakva ideja bila da sto sve bude u jednoj zgradi, pa emo onda tamo u dom policije pa ne emo tamo i na kraju tresla se gora rodio se miš. Odjednom se

ušutili, mada, hajde diskutabilno je i taj zakon sadrži efikasna rješenja, mi smo pokušavali u procesu izrade nacrtu tog zakona ukazati na nešto što bilo za Bosnu i, za Federaciju Bosne i Hercegovine puno prihvatljivije, a to je da se recimo po uzoru na Zakon o USKOK-u napravi regionalni neki centri tipa velikih tužilaštava Zenica, Tuzla, Sarajevo, Bihać, Mostar, ne znam tri ili četiri i odjeljenja sudova i tu ne biste imali velika, kako bi rekla tumbanje predmeta i fokusiranje nego bi ste imali ne svakom području te regionalne urede koji bi specijalizirano radili na toj vrsti predmeta, ali taj naš prijedlog nikako nije bio prihvaćen, ali dobro. Da ne odem daleko i da vam odgovorim i na drugo ovo pitanje. Znam i kvalitet sudija, jako mi je teško da vam kažem koliko je to procentualno ali skoro u svakom sudu možete naći i bar po jednog, dvoje takvih, sad govorim o svim odjeljenjima, ne govorim samo o krivičnim, krivičnom odjeljenju. Mislim ja kao sudija tog odjeljenja nisam u poziciji da pregledam presude nižestepennih sudova sa drugih odjeljenja, a što se tiče pitanja kvalitete na općinskim sudovima, jeste zabrinjavajuće, a ovo vam reći ne zbog toga što smo mi vrlo rijetko u prilici da preispitujemo te odluke osim kada nam dođu na trećestepeno rješavanje ali to su vrlo izuzetni slučajevi. Ovo sam imala priliku da analiziram jedan veliki broj presuda sa sudova iz cijele BiH uključujući i općinske i okružne i kantonalne, kad sam radila ovu analizu predmeta korupcije i vjerujte mi da sam zaista ostala šokirana, šokirana nekvalitetom tih presuda, zna i da odluke ne sadrže ni minimalna obrazloženja, koliko je to potrebno da razumije svatko o kojem se radi, iz tih odluka ono što je srž presude. Ne sadrže recimo odluke o oduzimanju imovinske koristi, nešto što je poenta tih postupaka. Ukoliko neko u konačnici jeste i da se kazni oduzmi mu tu imovinu. Zaista je opravdana zabrinutost kada je u pitanju općinski nivo to jeste da su predmeti malo složeniji i na općinskom nivou kada ređe oni uvijek su zahtjevniji u odnosu na ostale predmete recimo tipa ovog što sam spominjala, šumske krađe ili neke sitne krađe, uvijek ovi predmeti čak mogu reći i angažman, znanje, poznavanje i drugih propisan. Ne smao krivičnog zakona nego je to niz propisa. Pa vi ne možete suditi predmet korupcije u banci, a ne znate kako funkcioniše bankarski sistem i tako dalje, i tako dalje da ne duljim.

DAMIR ARNAUT

Gospodin Borenović, izvolite.

BRANISLAV BORENOVI

Jedan pokazatelj koji nam sve govori kada je u pitanju i generalno produktivnost tužilaštava koja trebaju da potvrđuju optužnice koje trebaju i prema sudovima. Za mene sve oslikava, evo ja u vam spomenuti možda vi niste dobili taj podatak koji je iz OSCE-ovog izvještaja o odgovoru pravosuđa na korupciju. Ja sam naša pokazatelj iz tabele koji je za mene šokantna. Mi imamo u Bosni i Hercegovini 19 tužilaštava, od Tužilaštva Bosne i Hercegovine, pa preko, imamo kanonalna tužilaštva u Federaciji Bosne i Hercegovine, pa imam okružna tužilaštva u Republici Srpskoj, javna tužilaštva i tako dalje, i tako dalje. Devetnaest je tužilaštava u kojima radi 362 tužilaca. U 2019. godini, potvrđeno optužnica za visoku korupciju, da kaže najsloženiji ili najveća korupciona djela, znate koliko je bilo potvrđeno optužnica, jedna.

BOŽIDARKA DODIK

Šokantno.

BRANISLAV BORENOVI

U 19 tužilaštava, jedna optužnica za najsloženiji vid korupcije, jedna i to Unsko – sanski kanton i moram na i da je uslikam da kažam evo je. Sve vam govori, zna i to je poruka koja je jasna. Nema borbe protiv najsloženijih oblika korupcije, nema volje ili ne želi se, ne e ljudi da se zamjeraju i dolazimo sada na ono što je ključno što ste vi rekli o igledno tu ima letargije, jer ljudi su jednostavno spustili pogled i ti ključni tužioci i sudije vjerovatno idu linijom manjeg otpora jer ne postoji ta volja koja treba da dođe od ključnih insitucija pravosudnog sistema i vjerovatno najveći dio ovih ljudi to gleda svojim oči ima svaki dan i onda se odlučuje da se ne bavi jer ne e ispuniti normu kada je u pitanu visoka korupcija i sve ovo što ste vi govorili i potpuno sam saglasan ako želimo da radimo nešto konkretno po pitanju borbe protiv korupcije, generalno kada je u pitanju pravosudni sistem teba biti transparentnost pravosuđa na prvom mjesu, istraživačko novinarstvo mora biti maksimalno podržano ali mora im pravosuđe davati smislene informacije i detalje informacije o pojedinim procesima koje dolaze jer je to preporuka koja dolazi od strane OSCE-a. Moje pitanje je, saglasan sam kada je u pitanju mandat predsjednika sudova i ključni ljudi tužilaštva da treba ograničiti na najviše dva mandatna perioda, da je neprihvatljivo da su po dvadeset godina isti predsjednici sudova, u mnogim da kažem sudovima. A ono što ste rekli pa bi bilo nama interesantno, ipak smo mi ljudi koji dolazimo iz zakonodavnog tijela koje se zove Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, vezano je za kvalitet presuda. Vi ste tokom svog

izlaganja govorili da imate sada situaciju koja je atipična da u posljednjim godinama da se Vrhovni sud sve više i više bavi suđenjima umjesto samo specifičnim žalbama po prvostepenim presudama koje dolaze sa nižih sudova i da je to praksa koja je eskalirala, evo ove godine koliko imate 30 suđenja, varate na osnovi sud i sudovi hajte evo vi sada sudite ne možemo mi sada da se bavimo ovim poslom, radite vi naš posao. I rekli ste da ste vi predlagali ta neka zakonodavna rješenja ali potom, bilo bi interesantno da vidimo šta su ta potencijalna zakonodavna rješenja koja bi na određeni način vratila tu ključnu ulogu nižim nivoima pravosuđa, sudova da imaju kvalitetne presude koje biste onda razmatrali po specifičnim žalbama, a ne došli u situaciju da se ustvari vi bavite donošenjem određenim pretresima, suđenjima i bavljenjem, ovo što ste vi govorili da sada imate 30 pretresa. Koja su to potencijalna zakonodavna rješenja koja bi na određeni način to dovela u neki balans, eto da budem?

BOŽIDARKA DODIK

Evo konkretno mogu vam reći. Znam i jedna je da se da ovlaštenje Vrhovnom sudu da u žalbenom postupku preispituje po službenoj dužnosti bitne povrede odredaba krivičnog postupka. To je nešto što smo mi imali u ranijim zakonodavnim rješenjima, znači, prije reforme 2003. godine. Kad preispitujete presudu sad vi morate nju preispitati njenu zakonitost samo u onom dijelu ukoliko je ukazana žalbom. I sad ja kao sudija vidim da je napravljena i druga povreda, a ne mogu u nju zahvatam po sadašnjem zakonskom rješenju jer mi to nije ukazano žalbom. Ranije je drugostepeni sud imao mnogo šire ovlaštenje, kad bi smo vratili to ovlaštenje Vrhovnom sudu kao drugostepenom bili bismo u prilici bez obzira što branitelj i tužitelj kažu to, to i to, automatski utvrdimo sve povrede koje su učinjene i da onda nalažemo prvostepenom sudu da se to otkloni. Vidite sad šta se dešava, mi možemo utvrditi samo onu koju je ukazao recimo branitelj, kažemo otklonite je, a ona i druga ostaje. Sljedeća žalba ide na tu drugu i sud u ponovljenom postupku napravi treću. To je jedan pravac, drugi je da ne sudi Vrhovni sud, jer mi smo sada praktično došli u poziciju drugostepenog suda, razumijete, a to nije smisao. Imali smo ranije takvo rješenje koje je ukinuto zbog toga jer je bilo nebrojeno onih ukidanja i vraćanja na ponovno suđenje pa su postupci trajali neizmjereno dugo i onda se sa pravom utvrdilo da se radi o povredi pava na pravici suđenja u smislu efikasnosti sudskog postupka pa smo to izostavili u novom zakonodavnom rješenju, ali po ovome što se dešava vidimo se da bi se to moglo riješiti na način da Vrhovni sud ne sudi osim u onim slučajevima u kojima utvrdi, sam procjeni da je to neophodno, a to onda mogu

biti ove situacije, zna i ako ti dva put va am, a ti ne postupaš ili do vodi beskona nom odugovla enju pa e onda Vrhovni sud to uzeti pa riještiti, a ne u startu da oni znaju, nek oni svoje urade, mi ne emo postupiti pa neka onda sude. Možda bi se na taj na in malo ova situacija popravila i evo da vam kažem da je Republika Srpaska u tom pravcu izmjenila svoj zakon o krivi nom postupku i do sad to sasvim lijepo funkcionira. Tako da mislim da bi to bilo poprili no dobro rješenje i za Federaciju. Ima tu malo i ono psihološki, razumijete. Suština onoga što radi drugostepeni sud bi trbala da bude upravo ta edukativna uloga da prvestepena presuda u kona nici postigne taj željeni kvalitet. I mora se ljude natjerati da to na taj na in posmatraju.

DAMIR ARNAUT

Hvala, ima li još prijavljenih za raspravu. Nema, onda smo iscrpili ovu ta ku dnevnog reda, zahvaljujemo se sutkinji Dodik na ovom zaista kvalitetnom izlaganju i mislim da smo danas dobili nekoliko jako važnih informacija koje e se sigurno na i u izvještaju ove Komisije, tako da, još jednom hvala na dolasku na pružanju saradnje sa Komisijom i ovim zaista korisnim informacijama.

BOŽIDARKA DODIK

Hvala vam, prijatno, dovi enja.

DAMIR ARNAUT

Dovi enja, tako er, hvala vam. Sada prelazimo na ta ku tri dnevnog reda to su teku a pitanja. Imamo, imao, izvolite gospodine Borenovi u.

BRANISLAV BORENOVI

Ne samo ako može, mi smo prošli put tražili da se uradi stenogram sa saslušanja sudije Nedeljka Tabakovi a. Je li on pri kraju, je li ura en?

DAMIR ARNAUT

Svi smo dobili tonski zapis, a i stenogram je tako er zatražen

BRANISLAV BORENOVI

Ako bismo mogli dobiti stenogram, ipak bi nam to bilo lakše.

SEKRETAR KOMISIJE

Ovo u reči, zaista jako je udno. U Paralementarnoj skupštini trenutno je zapsolena samo jedna daktilografkinja, smao jedno. Njoj je rečeno da su priotiteti sjendice domova, randih tijela. Ja sam poslao dopis sekretaru službe da se transkripti urade, ona je rekla im prema stanju stvari bude mogla ja u to završiti.

BRANISLAV BORENOVI

Kad je to realno?

SEKRETAR KOMISIJE

Pa ja vam ne mogu reći, imaju drugi informaciju u tom smislu, zaista ja sam priao i sa predsjedavajućim, ja sam to napomenuo.

BRANISLAV BORENOVI

Zašto je to bitno, zato što je interes javnosti zaista veliki. Gospodin Tabaković je imao saslušanje koje je bilo vrlo konkretno, za i imena i prezimena, sudovi i sve ono što se dešavalo, i desilo se u kasnim popodnevnim satima kada je jedan dio medija koji su nama najznačajnije sredstvo izašlo u javnost i izazvalo pažnju javnosti, jer je tada bila preskonferencija sudije Vukoje koji je bio član VSTV-a, u suštini nas pet – šest je to čulo i svi smo bili na neki način prijatno iznenađeni injenicom koju je iznio zvaničnik suda, sudija, koji je naveo deset primjera, ali ono što kažu direktnih. I zato je interesantno da se dobije stenogram što prije jer druga riječ je kada vi to prepričavate, a druga riječ je kada se to dobije, onaj dio uvodni njegov koji je bio zaista konkretan. Zato bih volio da znam, ako nema, da mi onda, dajmo mi uzeti i tražiti, dajmo nekome da uradi.

SEKRETAR KOMISIJE

Ja u zamoliti da se to uzme i uradi, kao što sam radio i ranije. Hvala vam na tome.

BRANISLAV BORENOVI

To je za mene, evo ja predsjedavaju i moram da reagujem. Ova istražna komisija, kad je bilo saslušanje, mi smo to tražili i rekli smo da je to prioritet. (istovremeni govor) ... a ima kapacitet da kupi tri BMV-a, 330 hiljada maraka.

DAMIR ARNAUT

Upravo tako, kad je, za koliko je ura en stenogram? Imali smo zahtjev Tužilaštva Bosne i Hercegovine za stenogram svjedo enja sudije Debevca, za koliko je on ura en?

SEKRETAR KOMISIJE

Tad smo imali još jednu daktilografkinju koja je radila, ne znam za tri etiri dana je ura en.

DAMIR ARNAUT

Pa ak ako nije i mane. Ja se sje am, pošto do mene do u ti zahtjevi kao predsjedavaju e pa ja znam da je to došlo vrlo kratko, u svakom slu aju manje od sedam dana, a ovdje koliko je prošlo od prošlog svjedo enja, zna i ovaj.

SEKRETAR KOMISIJE

Devetnaesta sjednice je bil sedmog.

DAMIR ARNAUT

Pa eto zna i to je osam dana, a druga stvar.

SEKRETAR KOMISIJE

Moram da vam kaže zaista, zna i sedmog je bila i sjednica Predstavni kog doma i Komisije i tu sam informaciju dobio.

BRANISLAV BORENOVI

Slušajte uop e nije pitanje, za nas je udno da imamo jednog daktilografa u Parlamentarnoj skupštini i vjerovatno radi punom kapacitetu i ne mogu da vjerujem ...(istovremeni govor Borenovi – Arnaut, nerazumno)

SEKRETAR KOMISIJE

Ja vam govorim objektivno kakvo je stanje.

DAMIR ARNAUT

A da se istovremeno, koliko se daktilografa moglo zaposliti po ugovoru o za 330 hiljada maraka što je za BMV potrošeno.

BRANISLAV BORENOVI

Koliko je plaćen?

DAMIR ARNAUT

330 hiljada sa PDV-om. Mislim da su sada.

SEKRETAR KOMISIJE

Ne ja vam govorim zna i poslije ove sjednice u opet uputiti dopis sekretarijatu da...

DAMIR ARNAUT

Gordana, Nikola i Nebojša.

BRANISLAV BORENOVI

Radmanovi .... /isključen mikrofon/. Uraditi ćemo mi to smostalno samo da znamo ...ovu trojicu što voze BMW, recite im da ćemo mi sami to uraditi.

DAMIR ARNAUT

Možemo imati saradnju sa NDI.

SEKRETAR KOMISIJE

Jednu sugestiju, zaista, evo pri tome sam sa predsjedavajućim, ovaj govorili smo na prošlom sastanku da ćemo pri tome i o tome da se promjeni naš Poslovnik da se tonski zapisi sa sjednice stave na web stranicu, ako se sjete.

DAMIR ARNAUT

Evo ja već imam prijedlog zaključka. Ja bih to pitanje riješio zaključkom. Evo kad smo već došli do toga, prijedlog zaključka: traži se od nadležnih tijela Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine da postave tonske zapise sa svih sjednica Istražene komisije na veb stranicu Komisije i da nastave to postavljati za sve buduće sjednice. Je li ovo prihvatljivo? A onda je to olakšati nama i da nam NDI, ako nam može pružiti pomoć upravo. A evo možemo li onda usvojiti ovaj zaključak kako sam ga pročitao, ovaj, ko je za? Tako da ćemo onda imati tonske zapise i tonski zapis svake sjednice biti dostupan. Ja koliko razumijem, oni mogu odmah nakon što se sjednica završi postaviti, znači u roku od dana. Tako da evo nek se postavi. Sad smo usvojili zaključak da se postavi. To je 21 sjednica i sve buduće da se postavlja na web stranicu Komisije ovaj.

Je li imamo još nešto? Ovako, kada je u pitanju svjedočenje sudije Tabakovića, mi smo u međuvremenu dobili i dopis sudije Tabakovića, ustvari e-mail sudije Tabakovića koji je on poslao, kao predsjedavajući i ja sam zamolio sekretarijat da dostavi svim članovima. Svi smo dobili u kom se iznose onako zaista zabrinjavajuće konstatacije sudije Tabakovića u smislu da je odoživio, evo da najblaže da postavimo, neprijatnosti po povratku u sud od strane nadređenih u tom sudu. Ja predlažem da se dopis sudije Tabakovića dostavi Uredu disciplinskog tužioca na daljnje postupanje. Ko je za ovaj prijedlog? Dobro, to ćemo, i da se stavi na web stranicu. Znači da se dostavi uredu UDT-a i da se stavi na veb stranicu. Ko je za? Usvojili smo taj zaključak.

Sudija Tabaković je također u skladu sa svojim svjedočenjem pred Istražnom komisijom, što je najavio na tom svjedočenju, dostavio kopiju podnesaka svojih UDT-ova, po svim ovim nepravilnostima na koje je on ukazao pred Komisijom, pa nam je dostavio kopiju toga, to ste svi dobili. Također bih predložio da se dostavljaju kopije podnesaka sudije Tabakovića UDT-ovima na daljnje postupanje, da vidimo hoće li reagovati, nakon ovoga. Ja kako sam ga shvatio na svjedočenju nije bilo neke reakcije na ovo do sada što je. Ko je za? Usvojeno jednoglasno.

Treći zaključak, Privremena istražna komisija traži informaciju od Ureda disciplinskog tužioca o postupanju po ranijim zaključcima Istražene komisije. Sjete se da smo poslali Šabotiću evo,

Sal inovo i tako dalje, na daljenje postupanje. Prošlo je ve dugo vremena nemamo ništa. Traži se, Privremena istražna komisija traži od ureda UDT-a informaciju po ranijim zaključcima Istražne komisije. Ko je za? Usvojeno je ovo jednoglasno. Je li imamo još nešto pod ovim tekucim pitanjima. Ako nema, hoćemo li praviti neki dogovor, neformalni za sjednicu? Da li da radimo poslije praznika, da ne sazivamo sjednicu zbog pratnika, jel to. Eventualno da ostavimo mogućnost za sazivanje sjednice Privremene istražne komisije ako bude sjednica Doma, sazovu sjednicu Doma za budžet ili tako nešto.

SEKRETAR KOMISIJE

Da ne e prije 11-tog biti sjednica doma, prije 11-tog januara.

DAMIR ARANUT

Ne bi trebalo...Zna i nećemo onda imati sjednicu Komisije prije 11-tog januara, eventualno ako bude sjednica Doma da ostavimo mogućnost da se sazove ali eto. Zaključujem sjednicu.